

(gram.) Aktivt verb. *Aktiver kallas äfven Trans-
iiver.* [Act...]

AKTIVITET, aktivitet, f. 3. Verksamhet.
[Act...]

AKTIVSKULD, f. 3. (handelst.) Fordring.
[Act...]

AKTIVT, aktivt, adv. (gram.) I aktiv mening.
Delta verb står a. [Act...]

AKTMESSIG, a. 2. (föga brukl.) Öfverens-
stämmande med akter och dokumenter.

AKTNING, f. 2. sing. 1) Fördelaktig tanka
om en person, grundad på kännedomen om dess
förtjenster, dygder, talanger, o. s. v. *Hafva,
hysa, bära, fatta a. för någon. Han äger
alla redliga människors a. Vinna, förvärfa
allmän a.* — Äfven säges: *Jag har mycken a.
för hans snille, hans förmåga, hans talang,
o. s. v.* — Skämtvis nyttjas ordet stundom om
något, som man synnerligen värderar, t. ex.: *Han
har mycken a. för kor af holsteinska rasen.
Tryffel och champignoner åtnjuta hans oin-
skränkta a.* — Adverbialt säges stundom: *Med
all a., I all a.*, t. ex.: *Med all a.* (för den per-
son, man talar med eller skriver till, eller för de
närvarande) *får jag likväl anmärka . . . Min
herre i all a., nödgas jag påstå . . .* (Under
bref) *Med all a. har äran teckna . . .* — *Syn.*
Högaktning, God tanka, Vördnad, Uppmärksam-
het, Anseende, Respekt. — 2) Heder, som man
på grund af en sådan fördelaktig tanka visar en
annan eller sjelf åtnjuter. *Man visar honom, i
alla sällskaper, största a. Betyga någon sin a.
Sätta sig i a.* — *Syn.* Högaktning, Vördnad,
Anseende, Respekt. — 3) Vördnad eller undseende,
som man visar en person, i anseende till nå-
gon tillfällig egenskap hos densamma. *Jag gör
det af a. för hans ålder, hans rang, hans em-
bete, o. s. v.* — *Syn.* Afseende, Undseende. —
4) skämtv.) Frukta, respekt. *Alla narrar bära
mycken a. för hans qvickhet.*

AKTNINGSBETYGELSE, f. 3. Handling, hvar-
igenom man betygar någon sin aktning.

AKTNINGSBJUDANDE, a. 1. Som bjuder,
inger aktning, vördnad.

AKTNINGSGÄRD, m. 3. Gärd af aktning.

AKTNINGSVÄRD, a. 2. Som är värd, för-
tjent af aktning. — *Syn.* Vördnadsvärd, Respek-
tabel, Hedervärd.

AKTOR, åkättarr, m. 3. Allmän åklagare. —
Syn. Se *Anklagare.* [Act...]

AKTORAT, aktorat, n. 3. o. 3. En aktors
förordnande, uppdrag. [Act...]

AKTRIS, acktris, f. 3. Skådespelerska. [Actrice.]

AKTSAM, a. 2. 1) Som noga aktar och vär-
dar något. *Vara a. om sina kläder, sin helse.*
— *Syn.* Vårdsam, Radd om, Uppmärksam, Om-
sorgsfull. — 2) Varsam, försigtig. *Det fordras
en a. hand att tvätta glas.*

AKTSAMHET, f. 3. Egenskapen att vara
aktsam.

AKTSAMT, adv. På aktsamt sätt, med akt-
samhet.

AKTUARIE, aktuárie, m. 3. Tjensteman i
publika verk, som emottager, antecknar och för-
varar inkommande handlingar. [Act...]

AKTÖR, aktör, m. 3. 1) Skådespelare. —
2) (fig.) Deltagare i utförandet af en sak. *Stål-
handske var en af a-erna i Trettioåra Kriget.*
— 3) (fig. i elak mening) a) Gyckelmakare. —
b) Hycklare. [Act...]

AKUSTIK, -- ik, f. 3. (fys.) Läran om ljudet
och hörseln. Ljudlära.

AKUSTISK, a. 2. (fys.) Som angår läran om
ljudet eller hörseln.

AKUT, -út, a. 1. Skarp, hvass. *A-a sjuk-
domar*, af kort varaktighet, men häftiga och far-
liga. *A. accent* eller blott *A.*, s. m. 3., utmärker
skarp tonvigt på den stafvelse, öfver hvilken den
står, och tecknas (').

AL, f. 2. Allmänt bekant, vildt växande träd-
slag, af växtklassen Hängblommige.

ALABASTER, -- básstr, m. 3. sing. En fin,
hvit, halft genomskinlig stenart. En art deraf är
Alabastrit.

ALAMODISK, -- má-, a. 2. Se *Nymodig.*

ALARM, alárrm, n. 3. 1) Plötsligt larm i
läger eller garnison, vid gifvet tecken till oför-
modadt inträffad, allmän fara. *Det blef a. i lä-
gret. Blåsa a.*, vid dylika tillfällen med trum-
peten kalla krigrarne till vapen. — 2) (i allmänhet)
Larm, buller, övande. — 3) (fig.) Skrämsel, ha-
stigt påkommen fruktan. [Allarm.]

ALARMERA, v. a. 1. Plötsligt skrämja,
göra häpen, bestört. — *Alarmerande*, n. 4.
o. *Alarmering*, f. 2. [All...]

ALBATROSS, -- trá'ss, m. 3. Simfågel i Sö-
derhafvet, stor som en svan och med stort huvud.

ALBIT, allbit, m. 3. (mineral.) Hvit stenart,
med fjäderlikt strimmade, solfjäderlika bladlager.

ALBUM, állbum, n. sing. Minnesbok af hvita
pappersblad, der man låter vänner skriva sina
namn, vanligen åtföljda af någon sentens på vers
eller prosa, stundom ock af teckningar, målningar
eller musik. I plur. nyttjas stundom *Albums.*

ALBUM GRÆCUM, n. (lat., farm.) Hvit hund-
träck.

ALCALI, **ALCHEMI**, **ALCOV**, se Alkali, Al-
kemi, Alkov.

ALDELES, **ALDENSTUND**, se Aldeles, All-
denstund.

ALDRA, se Allra.

ALDRIG, adv. 1) Icke någonsin, ingen gång.
A. blir det sju thorsdagar i en vecka. För
större eftertryck brukas ofta i förtroligt tal: *A. i
verlden, A. i tiden, A. i evighet*, t. ex. *A. i
verlden såg jag maken! Nej, det skall a. i
evighet ske.* — 2) Brukas i talesätten: a) *Om a.
så, Om än a. så, A. så, Om a. den, det*, för
att utmärka något superlativt, t. ex.: *Om a. så
dygdig, om än a. så förståndig, kan menni-
skan lätt sela. Ni må vara a. så många, så
springer jag ej. Med a. så litet* (d. v. s. med
minsta) *omdöme, kan man lätt inse det. Om
a. den kommer, så går jag ej ur stället. Om
jag finge a. det, så kan jag icke flyga.* —
b) *A. en, i st. f. icke en enda*, t. ex.: *Han bjöd
främmande, men a. en kom.*

ALERT, alárrt (milit.). Tecken att vara på
sin vakt. [Alerte.]

ALEXÄNDRIN, aläcksanndrin, m. 3. Ett sex-
fotadt, jambiskt versslag, med taktvilja i midten,
t. ex.: *Hans vapen deremot | vålgerningarne
voro.*

ALF, alff, m. o. f. 3. Ett slags natur-
andar af flera slag, som omtalas i skandina-
viska mytläran, troddes bo i jorden, men stundom
visa sig för menniskor, voro af flera slag, t. ex.:
Ljusalfar och Svartalfar, och hafva ännu, under
namn af Elfvor, Wättar, Tomtegubbar, bibehållit
sig i folktron.

ALF, ally, m. sing. En hård grus- och
klapperblandad jord, eller grus- och sandblandad
lera, som i allmänhet utgör underlaget för mat-
jordslagret.